
<<Η ΜΗΤΡΟΤΗΤΑ:
ένστικτο, κοινωνική
επιταγή ή έκφραση
αγάπης>>

ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΣΙΜΩΝΙΔΗ ANNA

*ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2018-2019
ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΑΝΟΙΞΗΣ Α'1*

Πίνακας περιεχομένων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	4
Η ΜΗΤΡΙΚΗ ΦΙΓΟΥΡΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗ ΛΑΪΚΗ ΜΑΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ 21 ^ο ΑΙΩΝΑ.....	5
Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΟΝ 21 ^ο ΑΙΩΝΑ ΚΑΙ Η ΜΗΤΡΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ.....	10
ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΑΣ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑ (ΒΙΟΗΘΙΚΑ ΔΙΛΛΗΜΑΤΑ).....	11
ΑΜΒΛΩΣΕΙΣ.....	11
ΥΠΟΒΟΗΘΟΥΜΕΝΗ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ	13
ΠΑΡΕΝΘΕΤΕΣ ΜΗΤΕΡΕΣ	16
Η ΜΗΤΡΟΤΗΤΑ ΩΣ ΕΚΦΡΑΣΗ ΑΓΑΠΗΣ	19
ΠΗΓΕΣ	24

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η μητέρα λατρεύτηκε ως σύμβολο γονιμότητας ήδη από τις πρώτες ανθρώπινες κοινωνίες και υπήρξε αγαπημένο θέμα όλων των μορφών της τέχνης, από την αρχαιότητα μέχρι τις μέρες μας. Η ποικιλία και η ποικιλία των απεικονίσεων αποτυπώνουν τον σύνθετο συμβολικό χαρακτήρα της μητρικής φιγούρας.

Μια μητέρα-θεά, αρχέτυπο σύμβολο της ευγονίας και της ευκαρπίας, λάτρευσε ο άνθρωπος από την πιο βαθιά προϊστορία. Στα κλασικά χρόνια, στον Όλυμπο, στο ουράνιο δωδεκάθεο, η διπλή ιδιότητα της μητέρας θεάς διασπάται: η Αφροδίτη, θεά του έρωτα, με την πάνδημη ιδιότητά της, γίνεται σύμβολο της ευγονίας. Τη δεύτερη ιδιότητα της μητέρας θεάς, προστάτιδα της ευκαρπίας της γης, την επωμίζεται η Δήμητρα.

Η Παναγία, η μεγάλη Μητέρα της χριστιανικής θρησκείας, συγκέντρωσε στο πρόσωπό της αποκαθαμένους, λόγω της άμωμης σύλληψης, όλους τους συμβολισμούς των προχριστιανικών μορφών λατρείας. Η Θεοτόκος εξυψώνει το μυστήριο της γέννησης, και κυρίως την ιερότητα της σχέσης μητέρας παιδιού –και την ανάγει σε τραγικό σύμβολο θείου πάθους με απηχήσεις από την αρχαία τραγωδία. Ο πόνος της Παναγίας γίνεται πανανθρώπινο σύμβολο και παραμυθία για την πάσχουσα χριστιανική ανθρωπότητα, για τους πιστούς που προστρέχουν στη χάρη της, όταν χειμάζονται από ανάλογα άλγη και πάθη.

Ιδιαίτερα στην ελληνική κοινωνία, η μορφή της μητέρας κατέχει κεντρική θέση, αφού συνοψίζει τις ιδέες της συνέχειας, της ασφάλειας, της θυσίας, της προσφοράς, της άνευ όρων αγάπης. Αυτή την αρχέτυπη Ελληνίδα μάνα ύμνησαν οι ποιητές μας και απαθανάτισαν οι καλλιτέχνες μας. Μέσα από τα έργα τους αποτυπώνεται η σχέση μητέρας και παιδιού μέσα σε συνθήκες γαλήνης και ευτυχίας, αλλά και σε στιγμές οδύνης. Παράλληλα, αναδεικνύεται η μητρότητα αυτή καθαυτή, όχι μόνο ως φυσικό γεγονός, αλλά και ως κατεξοχήν έννοια που εγγυάται τη συνέχιση της ζωής και δημιουργεί άρρηκτους δεσμούς της επόμενης με την προηγούμενη γενιά. Το θέμα της μητρότητας στις ποικίλες εκδοχές του διατρέχει τη νεοελληνική τέχνη, εμπλουτίζοντας με μορφές, νοήματα και αποχρώσεις την ελληνική ποίηση πεζογραφία ζωγραφική, γλυπτική και χαρακτική, κυρίως στον 20ό αιώνα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στα πλαίσια της ομαδικής εργασίας στην λογοτεχνία ασχοληθήκαμε με δύο ποιήματα, <<ΕΓΚΩΜΙΟ>> της Βικτωρίας Θεοδώρου και <<ΜΗΝ ΑΠΟΡΕΙΣ ΜΗΤΕΡΑ>> του Ανέστη Ευαγγέλου, που το καθένα απεικονίζει μια διαφορετική όψη της μάνας.

Το πρώτο ποίημα <<Μην απορείς μητέρα>> δείχνει τη σημασία της μητέρας για τον γιό της αλλά και τη δύναμη που του δίνει για να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες του. Όπως αναφέρει και η Μάριον Κ. Γκάρετι <<Η μητρική αγάπη είναι το καύσιμο που ωθεί ένα συνηθισμένο άτομο, να καταφέρει το ακατόρθωτο.>> γιατί όταν πιστεύει η μητέρα στα παιδιά της, έχουν τη δύναμη να καταφέρουν τα πάντα, έχουν την ξεχωριστή ώθηση που χρειάζονται.

Στο δεύτερο ποίημα το <<Εγκώμιο>> η μητέρα της συγγραφέως εμφανίζεται ως μια ηρωίδα που υπομένει τα βάσανα της κόρης. Ο Robert Brownin γράφει για τη **Μητρότητα**: <<όλη η αγάπη αρχίζει και τελειώνει εκεί>>. Η έκφραση της απόλυτης αγάπης άνευ όρων: από τη σύλληψή μας ως το θάνατο, η αγάπη της μητέρας μας ακολουθεί, μέχρι την αιωνιότητα.

Τα σχετικά έργα εκφράζουν ταυτόχρονα –άμεσα ή πιο έμμεσα– τη σημασία και το κύρος που έχει η μητρική μορφή στη συνείδηση των Νεοελλήνων. Θέμα με κοινωνικές, ιδεολογικές και ψυχολογικές συνιστώσες, η μητρότητα διαχρονικά καθρεφτίζεται αποκαλύπτοντας ιδιοσυγκρασίες, ψυχισμούς, τη γυναικεία ταυτότητα, ατομικές καθώς και πολιτισμικά προσδιορισμένες συμπεριφορές, κι ακόμη τη λειτουργία της βιωματικής μνήμης και τη συνείδηση της θνητότητας.

Μουσείο φωτογραφίας. Έκθεση με τίτλο «Πορτραίτα Ιστορίας Βούλα Παπαιωάννου-Δημήτρης Χαρισιάδης 1940-1960- Έργα από τα φωτογραφικά αρχεία του Μουσείου Μπενάκη»

Η ΜΗΤΡΙΚΗ ΦΙΓΟΥΡΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗ ΛΑΪΚΗ ΜΑΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ 21^Ο ΑΙΩΝΑ

Στην ελληνική παράδοση η θέση της γυναίκας και ιδιαίτερα της μητέρας είναι ξεχωριστή. Η γυναίκα είναι ο στυλοβάτης της οικογένειας σε μια κοινωνία που βασιζέται στην επιβίωσή της στην αγροτική, κτηνοτροφική και ναυτική οικονομία. Οικοκυρά, οικονόμος και παιδαγωγός, η Ελληνίδα μητέρα αναπτύσσει ποικίλες δραστηριότητες και αποκαλύπτει σύνθετες δεξιότητες και αρετές που χαλυβδώνουν το χαρακτήρα της και την κάνουν αξιοσέβαστο μέλος της κοινότητας και λατρευτό πρότυπο αφοσίωσης και αυταπάρνησης για τα παιδιά της.

Μέσα από τη λαϊκή μας παράδοση φαίνεται πως ο ρόλος, ή καλύτερα οι ρόλοι που η γυναίκα αναλαμβάνει να παίξει είναι πολλοί και εκτυλίσσονται γύρω από δύο βασικούς άξονες: τον κύκλο του χρόνου και τον κύκλο της ζωής, γύρω από τους οποίους ως γνωστόν περιστρέφονται οι υποχρεώσεις της στα πλαίσια της οικογένειας, της κοινότητας, της θρησκείας, των αντιλήψεων για τον κόσμο, της κοσμοθεωρίας.

Ο ερευνητής του λαϊκού πολιτισμού μέσα από το υλικό έχει τη δυνατότητα να διαπιστώσει την ορατή αλλά και η αθέατη πλευρά της αδιάλειπτης πάλης των δύο φύλων στην οποία το θηλυκό δεν αναγνωρίζει καμία ευθύνη στο αρσενικό για τη διαίωνιση ή μη της ζωής ακόμη κι όταν η ανάληψη αυτής της ευθύνης αποβαίνει εις βάρος του. Έτσι καθιερώνεται ο ιερός ρόλος της μητέρας ως μήτρας της ζωής, ενώ η στειρότητα, συνδεδεμένη απολύτως με την γυναίκα, θεωρείται κατάρρα. Σε καμιά περίπτωση δεν επιβαρύνεται για τη στειρότητα ο άνδρας. Πάνω στη βασική αυτή αρχή λειτούργησε το γυναικείο φύλο και προσδιόρισε τη στάση και τη συμπεριφορά του στην καθημερινή ζωή.

Η μητρότητα, λοιπόν, αποτελεί τον πρώτο και όχι σπάνια τον μοναδικό σκοπό για τη γυναίκα και τοποθετείται πάνω και από τον γάμο, ο οποίος αποτελεί τον νόμιμο και συνήθη δρόμο για τεκνοποιία. Αν παρά ταύτα ανύπαντρη κόρη μείνει έγκυος, προτρέπεται να μη σκοτώσει το παιδί και να σεβαστεί την ιερότητα της μητρότητας. Επιστρατεύεται εδώ το παράδειγμα της πέρδικας, η οποία θεωρείται προσωποποίηση της στοργικής μάνας, αφού κάνει πολλά παιδιά τα οποία προστατεύει. Η ανύπαντρη, λοιπόν, κόρη που έχει μείνει ατυχώς έγκυος, αποφασίζει μετά τη γέννηση

του παιδιού την αποπομπή του ενοχλητικού καρπού:
Και στην ποδιά της το 'βαλε, να πάει να το γκρεμίσει.

Όμως στο δρόμο της κατά το δημοτικό τραγούδι συναντάει
την πέρδικα, η οποία την επιπλήττει έντονα:

Πού πας, σκύλα, που πάς οβριά, που πάς
μαγαρισμένη
Εγώ 'χω δεκοχτώ πουλιά, κανένα δεν πετάω,
Και σ' έχεις τον χρυσόν υγιό και πας να τον
γκρεμίσεις!

Το τραγούδι είναι σαφές:

Κοίτα μη μοιάσεις του λαγού, οπού γεννάει κι αρνιέται
Μοιάσε της πετροπέρδικας, της αηδονολαλούσας
Που κάνει δεκοχτώ παιδιά, κανένα δεν αρνιέται
Κι αν πέση αητός και πάρει ένα από τα πουλιά της
Κάνει καιρούς να πει νερό, καιρούς να κελαϊδήσει.

Η μητρότητα ήταν και πρέπει να δεχθούμε ότι εξακολουθεί
να παραμένει γυναικείο προνόμιο, που καθορίζει εν πολλοίς το
ρόλο της γυναίκας.

Στην παραδοσιακή κοινωνία η τεκνοποίηση είναι υπόθεση
που ξεπερνάει σημαντικά τη σχέση του ζεύγους, έχει κοινωνικό
περιεχόμενο και για την επίτευξή της δραστηριοποιείται η
οικογένεια της γυναίκας, αφού γενική είναι η πεποίθηση ότι για
οποιοδήποτε πρόβλημα στην απόκτηση παιδιού (άτεκνίας ή
δυσκολίας) ευθύνεται αποκλειστικά η γυναίκα. η οποία σύμφωνα
με τις λαϊκές δοξασίες είναι ο φορέας της πολυτεκνίας και
ευτεκνίας, τού σκοπού του γάμου, από την αρχαιότητα έως και
σήμερα. Η απαιδία ή ολιγοπαιδία - διαχρονικά - θεωρείται ως
δυσμενής διάθεση και τιμωρία του θεού προς το ζεύγος και ειδικά
προς τη γυναίκα. Η άτεκνη, «άδοξος και στερουμένη παρρησίας»
κατά τους Βυζαντινούς συγγραφείς, αποκαλείται άκληρη, στείρα,
μαγκούφα, μαρμάρα, γρουσουζα, ανεπρόκοπη, βάσκανη και εν
τέλει αμαρτωλή, γι' αυτό και ήταν αποκλεισμένη από θρησκευτικές
και κοινωνικές εκδηλώσεις, όπως ο γάμος, η βάπτισμα, οι
επισκέψεις, διότι η παρουσία της θεωρούνταν βλαπτική. Στην
καθημερινή κοινωνική ζωή η άτεκνη είναι αμαρτωλή ή πληρώνει
αμαρτίες άλλων, η παρουσία της μπορεί να προκαλέσει ζημιές, έχει

κακό μάτι και γενικά δεν χαίρει εκτιμήσεως. Ο Παπαδιαμάντης συχνά στα διηγήματά του ασχολείται με το θέμα της ατεκνίας και της αποδόσεως στη γυναίκα της κατηγορίας της στείρας ή άκαρπης καθώς των προσπαθειών εκ μέρους των γυναικών της μικρής κοινωνίας της Σκιάθου να τεκνοποιήσουν με καταφυγή σε μαγικές και δεισιδαίμονες ενέργειες, τάματα, νηστείες, προσευχές, βότανα και μάγια. «Κύριε Ιησού Χριστέ, άφελε τον ονειδισμόν μου και παράσχου καρπόν τη εμή κοιλία", αναφέρει προσευχή από τον βίο του Δανιήλ του Στυλίτου, που δείχνει την ανάγκη για παιδοποιία:

Η προσπάθεια αυτή συχνά φθάνει στην υπερβολή με εικονική εγκυμοσύνη, κατά την απουσία του ναυτικού συζύγου, και την υιοθεσία ξένου τέκνου, προκειμένου να επιτύχει ο γάμος και να μη πληγεί το κύρος της γυναίκας. Η άτεκνη μέσα στην οικογένειά της, στην καλύτερη περίπτωση, περιφρονείται σιωπηρά. Στη Μάνη ήταν παλαιότερα γνωστό το φαινόμενο της προσλήψεως της σύγκριας ή συγκόρμισας, δεύτερης δηλαδή γυναίκας, όχι απαραίτητα συζύγου, για την απόκτηση τέκνου

Η παραδοσιακή ελληνική κοινωνία για πολλούς και συνήθως εξηγήσιμους λόγους θεωρεί την γυναίκα κοινωνικά και όχι πάντοτε πρακτικά το ασθενές φύλο και εκτός από την ατεκνία η θηλυγονία χαιρετίζεται με εκδηλώσεις λιγότερο ενθουσιώδεις από τις αντίστοιχες επί αρρενογονίας.

Η γυναίκα στον κύκλο της ζωής: Η κόρη, η μάνα, η μοιρολογίστρα. Η εξόμνηση της γυναικείας ομορφιάς μέσα από τα τραγούδια και τα παραμύθια, η περιγραφή των χαρακτηριστικών που προσδιορίζουν την ομορφιά της (μάτια, μαλλιά, χείλια, κορμοστασιά, χρώμα δέρματος αλλά κυρίως των εσωτερικών χαρακτηριστικών (σεμνή, εργατική σε αντίθεση με την ακαμάτρα, λιγομίλητη κ.ά.) αλλά και τα στοιχεία που προσδιορίζουν την διαπαιδαγώγησή της προκειμένου να συνειδητοποιήσει το φύλο της (ασχολίες, παιχνίδια, συμμετοχή στα κοινά, ο ρόλος της στη λατρευτική διαδικασία, στον κύκλο της γονιμότητας και σεξουαλικότητας, η θέση της στην οικογένεια, τη συγγένεια, τη γειτονιά, την κοινότητα, στην εργασία, στο δίκαιο, η σχέση των γυναικών με τη φύση και τον κόσμο.

Στον τομέα της εργασίας η κοινωνική ασυμμετρία και ο φυλετικός καταμερισμός είναι εμφανείς. Οι άνδρες δε συμμετέχουν στα έργα του σπιτιού και παρά την ίση συμμετοχή των γυναικών στις αγροτικές εργασίες, οι άνδρες αποφασίζουν για τη διάθεση

του προϊόντος και μόνο αυτοί αμείβονται. Οι γυναίκες των ναυτικών ή των ξενιτεμένων της Ηπείρου, παρά την φαινομενική ελευθερία τους, βρίσκονται υπό το συνεχή έλεγχο η μία της άλλης, κι όλες μαζί υπό τον έλεγχο των ηλικιωμένων γυναικών της τοπικής κοινωνίας. Οι γυναίκες δεν καλλωπίζονταν, για ευνόητους λόγους, όταν έλειπαν οι άνδρες τους, ενώ αναλαμβάνουν όλες τις οικογενειακές υποχρεώσεις εξαιτίας της απουσίας των ανδρών, διαχειρίζονται την περιουσία, τη συγγένεια, τις ηθικές αξίες καθώς και όλα τα θρησκευτικά και λατρευτικά θέσμια. Περιορισμένες στο σπίτι πρέπει να εξασφαλίσουν την καλή φήμη της οικογένειας, τον έλεγχο των παιδιών και τη διαπαιδαγώγησή τους.

Από τα πρώτα χρόνια της μετεπαναστατικής Ελλάδας παρατηρούνται έντονες αλλαγές στη γυναικεία συμπεριφορά. Η γυναίκα, κυρίως των ανωτέρων κοινωνικών στρωμάτων, συναντάται συχνά σε δημόσιους χώρους, συνοδεύει το σύζυγο στις βραδινές εξόδους, βγαίνει μόνη της έξω από το σπίτι. Ωστόσο παραμένει στην υπηρεσία του νοικοκυριού, των παιδιών και του συζύγου, ο οποίος είναι ο αποκλειστικά αρμόδιος για κάθε πολιτική και κοινωνική δραστηριότητα και κύριος μοχλός στη διαδικασία της παραγωγής,

Η συνειδητοποίηση και η προβολή του αιτήματος για ουσιαστική ισότητα, ατομική, οικογενειακή, επαγγελματική και δημόσια ζωή, η ηθική και κοινωνική απελευθέρωση της γυναίκας, μόλις τις τελευταίες δεκαετίες του 19ου αι. άρχισε να πραγματοποιείται. Το κίνημα αυτό μαζικοποιείται οριστικά τον 20ό αιώνα με τη γενικότερη ανάπτυξη όλων των προοδευτικών κινημάτων. Ειδικότερα δύσκολος υπήρξε ο αγώνας για την κατάκτηση συγκεκριμένων ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, ξεκινώντας από το δικαίωμα στην εκπαίδευση, αφού η παιδεία ήταν απρόσιτη σε αυτή. Μέχρι τα τέλη του 19ου αιώνα οι γυναίκες ήταν επίσης αποκλεισμένες από τη μισθωτή εργασία

Ο 20ός αιώνας ήταν γεμάτος αλλαγές και περιπέτειες. Από τότε μέχρι σήμερα η θέση της γυναίκας έχει αλλάξει. Οι φεμινίστριες οργάνωσαν τον αγώνα τους για την απόκτηση των πολιτικών τους δικαιωμάτων. τον Μάιο του 1952 απέκτησαν πλήρη πολιτικά δικαιώματα. Με δεδομένο μάλιστα ότι σήμερα κανένα θέμα δεν μπορεί να θεωρηθεί αμιγώς γυναικείο, αλλά αποτελεί κοινωνικό διακύβευμα, είναι ανάγκη να επιδιωχθεί η εφαρμογή πολιτικών, που θα συμφιλιώνουν την επαγγελματική με

την οικογενειακή ζωή των γυναικών, πετυχαίνοντας έτσι, αφ' ενός την αύξηση της απασχόλησης των γυναικών και αφ' ετέρου την απρόσκοπτη δημιουργία οικογένειας και παιδιών. Ειδικότερα, σε μια περίοδο παγκόσμιας οικονομικής ύφεσης, είναι σαφές πως έχει μεγαλύτερη σημασία σήμερα, η επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό και στις κοινωνικές υποδομές, ώστε οι άνθρωποι πόροι κάθε χώρας, οι γυναίκες και οι άνδρες, να μπορέσουν να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητες τους.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΟΝ 21^ο ΑΙΩΝΑ ΚΑΙ Η ΜΗΤΡΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Φτάνοντας λοιπόν στον 21 αιώνα με την τεχνολογική πρόοδο και την κοινωνική εξέλιξη στον δυτικό κόσμο, το γυναικείο κίνημα αμφισβήτησε τις καθιερωμένες κοινωνικές δομές, καλλιέργησε νέες αξίες, και επαναπροσδιόρισε τη σχέση της γυναίκας με την μητρότητα. Η γυναίκα κατάφερε να αποδράσει από τον πυρήνα της οικογένειας και την σφαίρα του «ιδιωτικού χώρου» και να εισέλθει στον χώρο της παραγωγής, της οικονομικής αυτοτέλειας και της επαγγελματικής καταξίωσης.

Πάντα όμως μέσα από την μητρότητα η γυναίκα συχνά

νιώθει ότι εκπληρώνεται ο βασικός της προορισμός, νιώθει επιβεβαίωση και βαθιά ικανοποίηση. Η γυναίκα προσπαθεί λοιπόν να αποκτήσει μια λαμπρή καριέρα και να έχει συγχρόνως θέση Θεάς στην οικογενειακή εστία και κάπου εδώ μπαίνει το

ερώτημα: Άραγε μητρότητα και καριέρα είναι δυνατόν να συνδυαστούν;

Στις σύγχρονες κοινωνίες του δυτικού κόσμου όπου επικρατεί ο ευδαιμονισμός, η άκρατη σεξουαλικότητα, η κατάργηση των γονεϊκών στερεότυπων, οι αλλαγές στον παραδοσιακό θεσμό της οικογένειας, είναι άραγε η απόκτηση ενός παιδιού έκφραση αγάπης η κοινωνική επιταγή και καταξίωση. Από τη μια οι νέες μέθοδοι ανθρώπινης αναπαραγωγής, από την άλλη η νομιμοποίηση των αμβλώσεων δημιουργούν ερωτήματα και βιοηθικά διλλήματα ως προς τη μητρότητα στις σύγχρονες κοινωνίες.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΑΣ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑ (ΒΙΟΗΘΙΚΑ ΔΙΛΛΗΜΑΤΑ)

ΑΜΒΛΩΣΕΙΣ

Η μητρότητα όπως και η πατρότητα είναι θεϊκό δώρο προς τον άνθρωπο αφού οι σύζυγοι καλούνται να συνεχίσουν το δημιουργικό έργο ,να γίνουν συνδημιουργοί και να χαρίσουν το υψηλότερο δώρο τη ζωή σε άλλους ανθρώπους Η μητέρα μάλιστα περισσότερο από τον πατέρα νιώθει αυτή τη δυναμική σύμπραξη της στη δημιουργία και συνέχιση της ζωής αισθάνεται ότι το να είναι μητέρα δεν είναι μόνο προσωπική της υπόθεση αλλά γίνεται η ελπίδα της ανθρωπότητας.Γιατί η μάνα φιλοξενεί στα σπλάχνα της το έμβρυο και του μεταδίδει τη ζωή.Η μητέρα είναι η ζεστασιά, είναι η τροφή, είναι η ευχάριστη κατάσταση της ικανοποίησης των αναγκών και της ασφάλειας του παιδιού.Φυσικά η μητρική αγάπη είναι ένα δύσκολο καθήκον γιατί απαιτεί ανιδιοτέλεια και ικανότητα να δίνεις το παν και να μη θέλεις τίποτε άλλο παρά μόνο την ευτυχία του αγαπημένου.Η μητρική αγάπη είναι μία χωρίς όρους επιβεβαίωση του παιδιού και των αναγκών του για τις οποίες είναι έτοιμη να προσφέρει τα πάντα ακόμη και τη ζωή της.

Οι ανάγκες του παιδιού αρχίζουν από τη στιγμή της σύλληψης.Πάνω από όλα το αγέννητο παιδί χρειάζεται τη μητρική αγάπη που σημαίνει ότι ήδη από την εγκυμοσύνη αρχίζουν οι θυσίες της και η προσφορά της απεριόριστης στοργής της επί εννέα μήνες στο έμβρυο.Εξαρτάται αποκλειστικά από εκείνη.Γιατί από τη μητέρα του αναπνέει από αυτήν τρέφεται, οι πνευματικές της δυνάμεις και η ψυχική της κατάσταση το επηρεάζουν.Κάθε εντύπωση της μητέρας δεν έχει επίδραση μόνο σε αυτήν αλλά και στο παιδί Η ευχαρίστηση της είναι και δική του όπως και ο πόνος της είναι και δικός του.Όλες οι ψυχικές και εγκεφαλικές μεταβολές της και κάθε ουσία που χρησιμοποιεί επηρεάζουν θετικά ή αρνητικά το κυοφορούμενο παιδί.

Γνωρίζοντας όλα αυτά η γνήσια μητρική αγάπη θα αρνηθεί τα θεωρούμενα ως δικαιώματα της σύγχρονης γυναίκας και δεν θα παρασυρθεί να αφαιρέσει τη ζωή του παιδιού της.Η γνήσια μάνα δεν θα παρασυρθεί από συνθήματα του τύπου <<σώμα μου είναι το κάνω ότι θέλω>> γιατί γνωρίζει ότι το έμβρυο δεν είναι σώμα της για να το απορρίψει και επίσης γνωρίζει ότι δεν έχει δικαίωμα να στραγγαλίσει το αναφαίρετο δικαίωμα του ίδιου της του

παιδιού να έρθει στη ζωή. Άλλωστε το να γίνεις ή να είσαι μητέρα δεν είναι προσωπική υπόθεση αλλά κοινωνική, εθνική, πανανθρώπινη .Η σύγχρονη γυναίκα προσκαλείται να υπηρετήσει το μυστήριο της ζωής.Από τη στιγμή της σύλληψης η μητρότητα είναι θείο δώρο που αληθινά καταξιώνει τη γυναίκα και είναι συνυφασμένη με τη γυναικεία φύση.Οι σειρήνες του ευδαιμονισμού και του ατομισμού καλούν τη γυναίκα να αρνηθεί την κύρια αποστολή της τη μητρότητα.

Διάφορα φεμινιστικά κινήματα την προκαλούν να πει <<Ναι στην παραγωγή όχι στην αναπαραγωγή>> με βίαιη αφαίρεση της ζωής του πλέον ανυπεράσπιστου και φυσιολογικά του πλέον αγαπημένου προσώπου που θα έπρεπε να είναι το έμβρυο.

Γράφει κάπου Ο George Orwell ότι:<< η πολιτική γλώσσα έχει σχεδιαστεί για να κάνει τα ψέματα να μοιάζουν με αλήθεια και το έγκλημα να παρουσιάζεται άξιο σεβασμού >> και αυτό διαπιστώνεται περίτρανα στην πρακτική που εφαρμόζουν οι ισχυροί της γης ως προς τα δικαιώματα του αγέννητου παιδιού Γιατί ενώ αναγνωρίζεται το έμβρυο ως πρόσωπο με δικαιώματα, ως αυταξία εν τούτοις ψηφίζονται νόμοι με τους οποίους καταπατείται το πλέον ύψιστο και ιερό δικαίωμα του εμβρύου, το δικαίωμα στη ζωή.

ΥΠΟΒΟΗΘΟΥΜΕΝΗ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ

Ο Αριστοτέλης ήταν αυτός που καθιέρωσε τον όρο «κῆμα» ως «το πρώτο μείγμα αρσενικού και θηλυκού». Ο Έλληνας φιλόσοφος προβληματίστηκε έντονα πάνω στο ζήτημα της εμπύχωσης του εμβρύου, δηλαδή της χρονικής στιγμής κατά την οποία η ψυχή εγκαθίσταται στο σώμα. Το ίδιο ακριβώς ζήτημα απασχόλησε μεταγενέστερα τη θεολογία, ενώ ο γρίφος της νομικής φύσης του γεννητικού υλικού (σπέρματος, ωαρίου και γονιμοποιημένου ωαρίου) ταλανίζει μέχρι σήμερα τους θεωρητικούς της βιοηθικής, αλλά και τους συντάκτες των νομοθετικών κειμένων σε παγκόσμια κλίμακα. Θα ενταχθεί στην κατηγορία των «προσώπων» ή των «πραγμάτων» κατά την παραδοσιακή κατάταξη του ρωμαϊκού δικαίου; Η μήπως του ταιριάζει καλύτερα μία ενδιάμεση θέση; Η απάντηση στο παραπάνω ερώτημα συγκαθορίζει και μία σειρά άλλα ζητήματα, όπως το επιτρεπτό της δωρεάς γεννητικού υλικού, τη δυνατότητα κρυοσυντήρησής του κ.α.

Η αρχή της βιολογικής ζωής στον άνθρωπο ταυτίζεται με ένα μοναδικής και ανεπανάληπτης σπουδαιότητας γεγονός τη γέννηση μιας νέας ψυχής. Στο κάθε λοιπόν έμβρυο μαζί με τον κυτταρικό πολλαπλασιασμό που χαρακτηρίζει την αύξηση του σώματος του μαζί με την κληρονομική μεταφορά των χαρακτηριστικών που διαμορφώνουν το πρόσωπο του επιτελείται η γέννηση και η ανάπτυξη της ψυχής του. Με την ψυχή του θα περάσει από το ανθρώπινο περιβάλημα στο ένδυμα της θεότητας, από τον χρόνο στην αιωνιότητα, από την φθορά στην αφθαρσία, από την φυσική ομοιότητα των γονέων του στην πνευματική ομοίωση του Θεού. Μέσα στο έμβρυο ταπεινά εικονίζεται ο ίδιος ο Θεός. Καθώς το σώμα αυξάνει και τελειοποιείται όλο και περισσότερο ξεχύνεται η σοφία, η σύνεση και η αρετή της ψυχής. Η φυσική πορεία του εμβρύου είναι αυτή του κάθε ανθρώπου. Το δικαίωμα να ζήσει πρέπει να του το αναγνωρίσουμε να το προστατεύσουμε και να το φροντίσουμε.

Το έμβρυο πρέπει να φτάσει στη δική του κατάσταση αυτόνομης ζωής με τις καλύτερες δυνατές συνθήκες αλλά και ο σκοπός της ύπαρξής του πρέπει να είναι μόνο η ζωή και ποτέ ο πειραματισμός (πειραματικά έμβρυα), το περίσσευμα (πλεονάζοντα έμβρυα), η αναμονή σε συνθήκες

κατάψυξης (κατεψυγμένα έμβρυα). Το γεγονός ότι για χιλιάδες έμβρυα ο ζεστός μητρικός χώρος ανάπτυξης έχει αντικατασταθεί από το παγερό περιβάλλον ενός καταψύκτη και η δυνατότητα της ζωής από την προοπτική του πειραματισμού και του θανάτου, αποτελεί υποβιβασμό της αξίας του ανθρώπου και προσβολή του δικαιώματος στη ζωή.

Εξ όλων αυτών φαίνεται ότι οι σύγχρονες τεχνικές εξωσωματικής γονιμοποίησης ενέχουν ηθικές και πνευματικές παραμέτρους τέτοιους που εμπεριέχουν μία επιφυλακτικότητα.

Η σύλληψη του ανθρώπου με τις σύγχρονες τεχνικές, είναι ασεξουαλική με την έννοια ότι είναι γυμνή από την ιερότητα, ασφάλεια και βεβαιότητα της συζυγικής συνεύρεσης. Ο άνθρωπος πλέον δεν γεννάται φυσιολογικά αλλά κατασκευάζεται τεχνητά.

Η ασεξουαλική σύλληψη απογυμνώνει τη στιγμή της ψυχοσωματικής αρχής του ανθρώπου από την ατμόσφαιρα της έντονης συζυγικής αγάπης και ολοκληρωτικής ψυχοσωματικής ένωσης τους. Ο κάθε άνθρωπος αξίζει να γεννάται από έκρηξη αγάπης και όχι μόνο από μηχανική ένωση γενετικών κυττάρων.

Άμεση συνέπεια επίσης των τεχνικών γονιμοποίησης είναι η δημιουργία πλεοναζόντων εμβρύων. Τα ατυχώς αποκαλούμενα πλεονάζοντα έμβρυα διατηρούνται στην κατάψυξη είτε προς μελλοντική χρήση από τους φυσικούς γονείς, είτε προς δανεισμό σε άλλους γονείς, είτε για επιτέλεση πειραμάτων είτε για να αποτελέσουν εργαστήρια οργανογένεση για την κάλυψη μεταμοσχευτικών αναγκών, είτε τέλος για να καταστραφούν.

Άραγε λοιπόν η τεκνοποίηση και η μητρότητα με αυτούς τους τρόπους αποτελεί έκφραση αγάπης ή είναι τεκνοποίηση στείρα συναισθημάτων μόνο και μόνο για την προσωπική και κοινωνική καταξίωση μιας γυναίκας.

Άλλο ένα ερώτημα δημιουργείται από την δυνατότητα τεκνοποίησης των άγαμων μητέρων. Το γεγονός αυτό αδικεί το παιδί που γεννιέται διότι προγραμματίζεται η δίχως πατέρα ανάπτυξη του.

Ανάλογα ισχύουν και για την τεκνοποίηση υπερηλικών μητέρων. Οι συλλήψεις τέτοιου τύπου επικεντρώνονται στην φίλαυτη επιθυμία της μητέρας να αποκτήσει παιδί, οι προϋποθέσεις συμπαράστασης στην ανάπτυξη του οποίου από την ίδια τη φύση είναι περιορισμένες. Το παιδί αυτό θα προσφέρει μεν τη χαρά της γέννησης του στους γονείς του το ίδιο όμως θα έχει πολύ περιορισμένες πιθανότητες να απολαύσει τη φυσική παρουσία και

τη νεανική ακμή των γονιών του.Οι ίδιοι οι φυσικοί νόμοι προσδιορίζουν τις παραμέτρους ανάπτυξης ενός ανθρώπου.Η τεκνοποίηση υπερηλικών μητέρων αποτελεί ένα εγωιστικό μυωπικό θέλημα και είναι άδικη για το νεογέννητο παιδί.

Με την εφαρμογή των τεχνικών γονιμοποίησης συνδέεται και ο προεμφυτευτικός έλεγχος.Ο έλεγχος αυτός θα μπορούσε να οδηγήσει σε κάποια επιλογή χαρακτηριστικών φύλου, χρώματος ματιών, κλπ. ή ακόμη και σε καταστροφή εμβρύων με ανεπιθύμητα χαρακτηριστικά και συνεπώς να υπηρετήσει μία ευγονική αντίληψη ζωής.

Η χρήση της τεχνολογίας και ανθρώπινης παρέμβασης όχι μόνο δεν παραβιάζει την ιερότητα του γεγονότος της ανθρώπινης γονιμοποίησης, επιβάλλει παρά φύσιν επιλογές ,διασαλεύει την οικογενειακή τάξη και συνοχή ,διαταράσσει τη συνεργασία πνευματικού και φυσικού νόμου και υποκαθιστά τον Θεό.Η τεχνολογική πρόοδος δεν αποτελεί επιτυχία.

Επιτυχία δεν είναι μόνο η ιδιοφυής ανακάλυψη μιας νέας επαναστατικής τεχνικής μέσα στα τεράστια πραγματικά όρια της γενετικής μηχανικής αλλά και η αποτελεσματική αντιμετώπιση των πολλαπλών προβλημάτων γενετικών, ψυχολογικών, κοινωνικών, ηθικών, οικονομικών, νομικών κλπ. που προκαλεί μία αλόγιστη εφαρμογή ιδιαίτερα στο χώρο της παρεμβατικής γονιμοποίησης.Η ευτυχία και ο προορισμός μας δεν εκπληρώνονται με τον βιασμό της φύσης ή την εμμονή στα θελήματα μας αλλά με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων μας.

ΠΑΡΕΝΘΕΤΕΣ ΜΗΤΕΡΕΣ

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μία τάση στους αστέρες του Hollywood, απόκτησης παιδιών είτε με φυσιολογικές εγκυμοσύνες είτε με υιοθεσία, είτε με τη χρησιμοποίηση παρένθετης μητέρας, δηλαδή γυναίκας που δανείζει τη μήτρα της για την κυοφορία ενός εμβρύου. Μάλιστα, η παρένθετη μητέρα αποτελεί τον τελευταίο καιρό life style των επώνυμων αστεριών του Hollywood και η Καλιφόρνια είναι σήμερα ο πρώτος προορισμός γι' αυτούς που αναζητούν παρένθετες μητέρες, αφού ο νόμος στην πολιτεία αυτή επιτρέπει ακόμα και τη διαφήμισή τους.

Πριν από δύο περίπου χρόνια ηθοποιός Sarah Jessica Parker απέκτησε δίδυμα μέσω παρένθετης μητέρας και ο λόγος όπως η ίδια είπε ήταν ότι δεν προλάβαινε να κυοφορήσει και να δουλεύει παράλληλα. Στο τέλος Δεκεμβρίου του 2010 μία άλλη γνωστή ηθοποιός η Nicole Kidman μητέρα ήδη μιας κόρης που ίδια κυοφόρησε και δύο υιοθετημένων παιδιών από προηγούμενο γάμο απέκτησε και δεύτερη κόρη την Faith Margaret μέσω παρένθετης μητέρας. Ο λόγος όπως η ίδια εξήγησε ήταν η πολλή δουλειά που δεν της επέτρεπε να αφοσιωθεί σε μία εγκυμοσύνη αλλά και η αλλαγή που υφίσταται το σώμα της εγκυμονούσας γυναίκας που απαιτεί επίπονες προσπάθειες πολλών μηνών για την επαναφορά του. Άσχημη εντύπωση προκάλεσε ότι η Kidman γιορτάζοντας με τον σύζυγό της Keith Urban τον ερχομό της κόρης τους και ευχαριστώντας τη γυναίκα που κυοφόρησε το παιδί τους απέφυγε να την ονομάσει μητέρα αποκαλώντας την <<φορέα κυοφορίας>>. Σχολιάζοντας το ξεγύμνωμα από ανθρωπιά αυτής της γυναίκας που επί εννέα μήνες κυοφόρησε το παιδί της αρθρογράφος αυστραλιανής εφημερίδας έγραψε <<Εάν η ανώνυμη γυναίκα που κυοφόρησε το παιδί είναι μόνο ένας φορέας κυοφορίας τότε αυτό τι κάνει την Kidman και τον σύζυγό της υπερήφανους γονείς ή ευχαριστημένους πελάτες;>>

Το ερώτημα είναι: Μήπως η εγκυμοσύνη αρχίζει να γίνεται ντεμοντέ και παλιομοδίτικη τουλάχιστον για τους πλούσιους και τους επώνυμους; μήπως η απόκτηση παιδιών που είναι ο

ευλογημένος καρπός της αγάπης των συζύγων μετατρέπεται σε μία υπολογισμένη και απόλυτα ελεγχόμενη ψυχρή διαδικασία που ικανοποιεί τις εγωιστικές επιθυμίες των γονέων και μάλιστα χωρίς προσωπικό κόστος πέραν του οικονομικού που υπολογίζεται στο ύψος των 100.000 ευρώ για τα ιατρικά και νομικά έξοδα και για την αμοιβή της παρένθετης μητέρας; μήπως η απόκτηση παιδιών μέσω παρένθετης μητέρας ανοίγει το δρόμο απόκτησης παιδιών από ομοφυλόφιλα ζευγάρια όπως αυτό συνέβη με τον πολύ γνωστό 63χρονο τραγουδιστή sir Elton John και τον 48χρονο σύντροφό του που ανήμερα τα Χριστούγεννα του 2010 απέκτησαν παιδί μέσω παρένθετης μητέρας και του οποίου πατέρα στο ληξιαρχείο του Los Angeles κατεγράφη ο Elton John; μήπως γνωρίζουμε σήμερα ποιες μακροχρόνιες επιδράσεις η διαδικασία της παρένθετης μητέρας μπορεί να έχει στην ίδια στο παιδί και στην οικογένεια αφού δεν υπάρχουν δεδομένα από σχετικές μελέτες; ένα τέτοιο παιδί όταν μεγαλώσει τι συναισθήματα θα έχει; Ποια γυναίκα θα θεωρήσει ως πραγματική του μητέρα; αυτή που του έδωσε το γενετικό υλικό αλλά απέφυγε τον κόπο της εγκυμοσύνης για να μη χαλάσει την καριέρα και το σώμα της η την άλλη την άγνωστη και ανώνυμη γυναίκα που επί εννέα μήνες το κυοφόρησε προσφέροντάς του φυσιολογικές και συναισθηματικές καταβολές; Και ακόμα χειρότερα ποια θα είναι τα συναισθήματα ενός παιδιού από παρένθετη μητέρα που μεγαλώνει μέσα σε μία οικογένεια με ομοφυλόφιλους γονείς; μήπως τελικά η παραδοσιακή οικογένεια όπως τη ζούμε χάνοντας τον Ιερό της χαρακτήρα πορεύεται σιγά-σιγά το δρόμο της μετατροπής της σε μία αστική εταιρεία δύο προσώπων η και μονοπρόσωπη τώρα τελευταία που θα διασφαλίζει αστικά δικαιώματα και τη δυνατότητα απόκτησης παιδιών με χρήματα και δανεικές μήτρες; Ασφαλώς μέσα στα πλαίσια της επιχειρούμενης λογιστής οικογένειας σύμφωνα με δημοσίευμα της εφημερίδας Washington post της 7.1.2011 εμπίπτει και η απόφαση του υπουργείου Εξωτερικών των ΗΠΑ να αντικαταστήσει τους όρους πατέρας και μητέρα στη φόρμα αίτησης διαβατηρίου για ανήλικα παιδιά με τους ουδέτερους όρους γονέας 1 και γονέας 2 σε

αναγνώριση και αποδοχή των διαφορετικών τύπων οικογένειας που σήμερα υπάρχουν στις ΗΠΑ. Όμως λόγω ισχυρών διαμαρτυριών επανήλθε συμβιβασμός και από 1.2.2012 η αίτηση θα αναγράφει μητέρα- γονέας 1 και πατέρας -γονέας 2.

Η ΜΗΤΡΟΤΗΤΑ ΩΣ ΕΚΦΡΑΣΗ ΑΓΑΠΗΣ

«Κραταιά ως θάνατος αγάπη»

(ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΣΕ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ
ΑΠΟΨΕΙΣ)

Το σύμβολο της Εστίας Μητέρας, δηλαδή η μάνα που θηλάζει το μωρό της, αποτελεί τον ορισμό της ζωής. Είναι σαρξ εκ της σαρκός της. Είναι ο απόλυτος ορισμός αγάπης και προσφοράς. Και φέρνει συνειρμικά στο νου, την εικόνα μιας άλλης Μάνας, όπως αριστοτεχνικά την έχει σμιλεύσει στο μάρμαρο ο **Μιχαήλ Άγγελος**, να κρατά το άψυχο κορμί του Υιού της μετά την Αποκαθήλωσή Του από το Σταυρό... Οι δύο αντιθετικές αυτές εικόνες εκφράζουν την αγάπη και τον πόνο στην πιο ζεστή και τρυφερή αγκαλιά. Είναι η ζωή, που δηλώνεται με τον θηλασμό και ο θάνατος, με το νεκρό Υιό στην αγκαλιά της μητέρας Του.

‘Κραταιά ως θάνατος’ αγάπη. Δηλαδή, ισχυρή, όπως ο θάνατος, αγάπη. Τι μπορεί να διαθέτει τέτοια και τόση δύναμη,

παρά μόνο το ακριβώς αντίθετο του θανάτου, η άλλη όψη του, η ζωή. Και ποια άλλη αποτελεί ζωογόνο, ζωοδότρα πνοή, παρά μόνο η πηγή της ζωής. Η μάνα.

Το απόσπασμα 'κραταιά ως θάνατος αγάπη' αποτελεί στίχο από το αριστούργημα των Ποιητικών βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης, 'Άσμα ασμάτων', δηλαδή, 'το πιο όμορφο τραγούδι', που πολλοί αποδίδουν στο Σολομώντα. Η ουσία, όμως, είναι ότι αποτελεί έναν θαυμάσιο ύμνο στην αγάπη. Στην ωραιότητα της αγάπης. Η ένταση που εκφράζει, συνδυάζεται με την αστείρευτη δύναμη της μάνας.

Για μένα, η αγάπη έχει ως συνώνυμό της τη λέξη θυσία. Η μοναδική και ανιδιοτελής έκφρασή της, βρίσκει στη μητέρα τον ιδανικό φορέα. Πολλές και ποικίλες είναι οι μορφές που λαμβάνει η θυσία της: από τη μικρότερη υλική στέρηση μέχρι και την ίδια τη ζωή της.

Θα ήθελα να αναφερθώ στη μάνα που θυσιάζεται, σαν φιγούρα βγαλμένη από αρχαιοελληνική τραγωδία. Στη μάνα που χάνει το παιδί της, αλλά οφείλει να σταθεί με αλύγιστη δωρικότητα και τρυφερότητα στα εγγόνια της, ή στα υπόλοιπα παιδιά της, παρά το πένθος της. Στη μάνα που νοσεί, και μετρά χρόνο, ελπίδα, αντοχές και ψυχή στο μικρό, απρόσωπο δωμάτιο ενός νοσοκομείου. Σ' αυτή τη μάνα που, παραγκωνίζοντας τον εαυτό της, τον πόνο της, σφίγγει τα δόντια και φροντίζει τα παιδιά και την οικογένειά της, γνωρίζοντας ότι θα επιβαρυνθεί η υγεία της και ότι, ίσως, δεν επανέλθει ποτέ. Στη μάνα που βιώνει τον καθημερινό Γολγοθά του παιδιού που δεν μπορεί να την κρατήσει από το χέρι και να περπατήσουν μαζί, αλλά είναι καθηλωμένο στο κρεβάτι, ή σ' ένα καροτσάκι... Στη μάνα που πνίγεται στην αφιλόξενη θάλασσα, προκειμένου το παιδί της να βρει μια ελπίδα ζωής, μακριά από τον πόλεμο και την κακία. Στη μάνα που στέκεται πάνω από το τηλέφωνο για ν' ακούσει τη φωνή του ξενιτεμένου παιδιού της, που κάπου μακριά άρχισε να δημιουργεί τη ζωή του ξανά.

Από προσωπική εμπειρία γνωρίζω την μεγάλη αγάπη της γιαγιάς μου (μητέρα του πατέρα μου) ,η οποία θυσίασε την προσωπική της ζωή και την επαγγελματική της ανέλιξη αφού αφοσιώθηκε στο μέγαλωμα των παιδιών της μετά τον ξαφνικό θάνατο του συζύγου και πατέρα τους. Δεν σκέφθηκε τον εαυτό της αλλά στάθηκε δίπλα στα παιδιά της επί 45 χρόνια, αφού χήρεψε παρα πολύ νέα.

Μάνες τόσο διαφορετικές, αλλά και τόσο ίδιες!

Ο **Οδυσσεάς Ελύτης** γράφει χαρακτηριστικά: 'Κι ένα τέταρτο μητέρας αρκεί για δέκα ζωές, και πάλι κάτι θα περισσέψει που να το ανακράξεις σε στιγμή μεγάλου κινδύνου'. Αυτό είναι το μεγαλείο της. Το ότι χαρίζει αφειδώς όλο της το είναι. Ένας φύλακας- άγγελος, ένας ακούραστος άγγελος για όσους αγαπά. Η μάνα είναι η πατρίδα όπου όλοι επιστρέφουμε, η παραμυθία των πόνων μας, η ευγνωμοσύνη μας στο Θεό.

Η μάνα ως υπόσταση είναι πλάσμα μαγικό. Είναι εκείνη που θα στερηθεί τα πάντα, προκειμένου να μην πεινάσει το παιδί της. Είναι εκείνη που θα κλάψει, για να χαμογελάσει, αργότερα, το παιδί της. Είναι εκείνη που εργάζεται σκληρά, σε καιρούς δύσκολους και επικίνδυνους, για να ζήσει αξιοπρεπώς το παιδί της. Είναι εκείνη που σκέφτεται πάντα διπλά: για το παιδί της πρώτα και μετά, για την ίδια. Είναι εκείνη που μιλά, ακόμη κι όταν σωπαίνει. Είναι εκείνη που δεν πονάει ποτέ, εκείνη που αντέχει τα πάντα... Σχεδόν. Ο θάνατος, μπορεί να την στερήσει ως φυσική παρουσία, αλλά η κραταιά αγάπη της τον εξουδετερώνει, αφού η ίδια υψώνεται πάνω και πέρα από αυτόν. Αυτό αποτελεί το θαύμα της. Είναι το μοναδικό και αναντικατάστατο πλάσμα που η σκέψη της και μόνο, δύναται ν' απαλύνει τον πόνο, να γίνει παρηγοριά και να ρίξει φως στα σκοτεινά αδιέξοδα και την απελπισία.

Η προσφορά της δε μετριέται, δε ζυγίζεται. Αξιολογείται μόνο με την αντοχή της καρδιάς και με τη μνήμη, όταν η μάνα φεύγει. Άλλωστε, μεγαλώνουμε, γερνάμε, μόνο όταν δεν είναι πλέον εφικτό να απευθυνθούμε προσφωνώντας, 'μάνά'. Είναι η πρώτη λέξη που το νήπιο συλλαβίζει και, ίσως, η τελευταία, όταν ο άνθρωπος ολοκληρώσει τον κύκλο του στη ζωή.. Χαρακτηριστικό της μνήμης της μάνας μέσα από τα αθώα μάτια του παιδιού της, είναι το ακόλουθο απόσπασμα του **Νίκου Καζαντζάκη** από το έργο του, 'Αναφορά στο Γκρέκο': «Η μάνα μου, μια άγια γυναίκα. Με υπομονή, μ' αντοχή κι όλη τη γλύκα της γης απάνω της [...] Ποτέ δεν είχα δει τη μητέρα μου να γελάει, χαμογελούσε μόνο, και τα βαθουλά, μαύρα μάτια της κοίταζαν τους ανθρώπους γεμάτα υπομονή και καλοσύνη. Πηγαινοέρχονταν σαν πνεύμα αγαθό μέσα στο σπίτι, κι όλα τα πρόφταινε ανέκοπα κι αθόρυβα, σαν να' χαν τα χέρια της μια καλοπροαίρετη, μαγική δύναμη, που κυβερνούσε με καλοσύνη την καθημερινή ανάγκη. Μπορεί και

νά'ναι η νεράιδα, συλλογιζόμεουν κοιτάζοντάς την σιωπηλά...[...] Οι ώρες που περνούσα με τη μητέρα μου ήταν γεμάτες μυστήριο. Καθόμασταν ο ένας αντίκτρα στον άλλο, εκείνη σε καρέκλα πλάι στο παράθυρο, εγώ στο σκαμνάκι μου, κι ένιωθα, μέσα στη σιωπή, το στήθος μου να γεμίζει και να χορταίνει, σαν νά' ταν ο αγέρας ανάμεσά μας γάλα και βύζαινα.»

Η μορφή της διαχρονικά, στους αιώνες, είναι τόσο διαφορετική, αλλά και τόσο ίδια, συνάμα, γεγονός που επιβεβαιώνει την αταλάντευτη δύναμη της αλήθειας της. Η μάνα ως τροφός, είναι συνώνυμο της ελπίδας και αποτελεί το μοναδικό και ακλόνητο σημείο αναφοράς ως το τέλος της ζωής μας. Είναι το άκουσμά της που θα βουρκώνει πάντα τα μάτια. Είναι η μορφή της που θα ανακουφίζει ακόμη και μέσα από τα όνειρά μας, όταν θα έχει φύγει από τη ζωή.

Τιμή ανήκει στην πολύτεκνη μάνα, που μοιράζει την αγάπη της και της επιστρέφεται στο πολλαπλάσιο, αλλά και σε κείνη που προσπαθεί διαρκώς, με πίστη, με πόνο και με τη βοήθεια της επιστήμης ν' αποκτήσει παιδί. Ανήκει στη μάνα που μόνη μεγαλώνει το παιδί της, , διότι η πορεία της ζωής της άλλαξε αιφνιδίως και έγινε μάνα και πατέρας μαζί.

Ολοκληρώνω τις σκέψεις μου, θέλοντας ν' αφιερώσω το ποίημα που ακολουθεί, σε όλες τις μητέρες. Ειδικότερα, όμως, σε κείνες που χάθηκαν πρόωρα, άφησαν μισές τις αγκαλιές τους, ταξίδεψαν στην αιωνιότητα της αγάπης, ανέγγιχτες από τη φθορά του χρόνου, νέες και όμορφες στη ματιά, στην καρδιά και στη μνήμη των παιδιών τους και όσων τις αγαπούν.

Το φωμί της μάνας μου' (του Μαχμούτ Νταρουίς)

Μου λείπει το φωμί της μάνας μου, ο καφές της μάνας μου, το άγγιγμά της.

Φουσκώνουν μέσα μου οι παιδικές μου αναμνήσεις.

Μέρα τη μέρα.

Πρέπει να δώσω αξία στη ζωή μου.

Την ώρα του θανάτου μου,

πρέπει ν' αξίζω τα δάκρυα της μάνας μου.

Και αν έρθω πίσω κάποια μέρα,
βάλε με σα μαντήλι στα βλέφαρά σου,
τα κόκαλά μου σκέπασε με χλόη που την αγίασαν τα βήματά σου,
δέσε μας μαζί.

Με μια μπούκλα απ τα μαλλιά σου,
με μια κλωστή που κρέμεται από το φόρεμά σου,
μπορεί να γίνω αθάνατος, μπορεί να γίνω θεός,
εάν αγγίξω τα βάθη της καρδιάς σου.

Αν καταφέρω και γυρίσω, κάνε με ξύλα, ν' ανάψεις τη φωτιά σου.
Σκοινί, για ν' απλώνεις τα ρούχα σου στην τaráτσα του σπιτιού
σου.

Δίχως την ευχή σου, είμαι πολύ αδύναμος για να σταθώ.

Μεγάλωσα πολύ, δώσε μου πίσω τους χάρτες των αστεριών που
είχα παιδί,

Για να βρω με τα χελιδόνια το δρόμο πίσω, στην άδεια σου
αγκαλιά.

ΠΗΓΕΣ

- http://foundation.parliament.gr/contentData/mhtrohta_low.pdf
- <https://www.eirinika.gr/article/175903/10-sygkinitika-rita-afieromena-stin-mitrotita>
- <http://www.drasimas.gr/>
- <https://www.newsbeast.gr/lifestyle/arthro/527341/oi-diasimoi-pou-apektisan-paidi-me-parentheti-mitera>
- <https://www.agalia.org.gr/>
- <http://www.ecclesia.gr/greek/holysynod/commitees/bioethics/k0006.htm>
- http://tasosaggelidisgentzos.blogspot.com/2012/05/blog-post_30.html